

משיב כהלכה

במדור זה מופיע שאלה שבועית בנושא הגיליון הבא, התשובות הנכונות ישולבו במידת האפשר בגיליון הקרוב, כל מי ששולח תשובה מובחרת על השאלה נכנס להגרלה!

הפרס השבוע: 100 ₪

(ההגרלה על דעת רבני המפעל)

שאלה: מתי צריך להדליק נר חנוכה במוצאי שבת חנוכה?

הדלקת נרות קודמת לפני 'הבדלה', או ש'הבדלה' קודמת, והאם מותר להדליק לפני 'מעויר', שישנויר של 'עד שתכלה גרל מן השוק' נאמר גם במצאי אשבת, או לא. האם עדיף להדור בצאת השבת כבד להקדים את 'הדלקת הנרות' כמה שיותר. מה יעשה המחמיר כשיטת 'רבינו תם' שלאכאור בחנוכה

החומרא גורמת לו רשאי?

תשובות ניתן להעביר עד יום ראשון הקרוב בערב (תשובה שתגיע אחרי יום ראשון תכנס להגרלה הבאה), בצירוף פרטי המשיב (שם, טלפון, מקום לימוד) באחד מהאפשרויות הבאות:

- בקו 'הילכתא' טלפון 02-5377085 שולוח 4
■ בעמדות 'נדרים פלוס' ו'קהילות', קופת 'הילכתא' גיליון 'עומק הפשט'
■ בחדר 'קול הלשון', ישיבת מיר ירושלים, תיבת 'הילכתא'
■ בפקס מספר 1532-6507823
■ במייל 5047867@gmail.com

**הזוכה בהגרלת גיליון 244 על סך 100 ₪
האברך החשוב הרב אליהו וינברגר שליט"א
ישיבת מיר ירושלים ביהמ"ד 'מאה שערים'**

**מדור זה נתרם לעילוי נשמת
הגה"ח ר' אהרן בן הרה"ק רבי יעקב דוד
וצ"ל גלב"ע ביום המיוחד ב' סיון תשמ"ג
ת.נ.צ.ב.ה.**

'סבון כלים בשבת'

'שטיפט כלים בשבת קודש'

בימות החול, שוטפים כלים בעזרת סבון כלים (אמה), בשבת קודש ישנם שמונעים מכלכל, ויש סוחר הסבונים השונים. ושוטפים את הכלים בעזרת מים לבד, ויש כסו משתמשים בסבון או רק בסבונים מסוימים. בגיליון הנוכחי נביא את צדדי הנידון ודעות הפוסקים להיתר ולאיסור, אהם יש להימנע שמימוש בסבון ולשטוף בסבון לבד, או שמותר להשתמש בשבת קודש בסבונים השונים של מים כלים.

1. מלאכת מחקר

אב מלאכה: המשה (שבת דף עג.) מונה בין ל"ט אבות מלאכה את מלאכת 'ממחק', שמהותה הסרת השיער מעור הבהמה. **ובגמ'** (שבת דף עה:) מבואר שהמחליק את הקרקע שבין עמודי הבנין חייב משום 'ממחק'.

עוד מבואר בגמ' (שבת דף עה:) הממרור רטיה בשבת חייב משום 'ממחק'. ומשמע ברט"י (עירובין דף כק:) שכלאמת המירווח הוא בשלחלקת הגומות שברטיה, ואילו בפסקי הר"ד (שבת דף עה) משמע, שהשלחלקת המירווח הוא בהחלקות הרטייה על גבי המוכה. ונפקס בשו"ע (סימן שצח סעיף ה), ובמגמ"ב (ט"ז פא), רטיה שנפלה מהמכּה על גבי הקרעקע, אסור להחזירה לדורתה, שמא ימרח את הרטייה להחליק הגומות שישיה בה וכשלא מבלאק באברהם, נאמ' ממחק'.

תולדה: עוד מבואר **בגמ'** (שבת דף קמו.) שאסור לסתום בשעה את קרב החבית משום 'ממרז', ופירש **רש"י** שאסור משום 'ממחק'. ה[ממרז] בשבת חייב חטאת משום תולדה של 'ממחק'. וההבדל בין אצל התולדה, הגדיר בספר **נועם שבת** (עמוד כפ), 'ממחק' שהוא אצל מלאכה עינו' 'החלקת העור' על ידי הסרת העשרות, ומלאכת ההחלקה נוצרת על ידי הסרת השכבה המחוספסת, ואילו 'ממרז' הוא תולדה, ואילו מלאכת ההחלקה נוצרת על ידי מריחת החומר כמורו השעור' על קרב החבית, שמחליק את פי החבית בשעור, או ברטיה שממרח את החומר במילוי הגומות].

[illegible]

הגיליון השבוע הונצח לעילוי נשמת
הרה"ח ר' שמחה בונים בן הרה"ח ר'
ישראל שמעון דוידוביץ ז"ל
נלב"ע כד חשון תשמ"ח
ת.נ.צ.ב.ה.

לתרומות והנצחות
חייגו עכשיו
02-5377085
שלוחה 8

השלחן (סימן קלח בדי השלחן ס"ק לא), שכל שהמשחה רכה ונשארת רכה אין חשש משום נולד ומוליד. וכן דעת הג"ר שלמה זלמן איזנברג זצ"ל (שמירת שבת כהלכתה פרק יד הערה מט) שמותר ואין חשש 'ממרח' בסבון רך, שהרי אינו רוצה ולא מתכוין למרוח ולהחליק את הסבון, ועוד שהרי הסבון מתערבב במים ונהיה דליל והמירוח אינו מתקיים, אך הוסיף הגרש"ז שהרי זה 'כדברים המותרים שנהגו בהם איסור'

לגבי מה שמצינו איסור 'ממרח' ברטיה, תמה בארחות שבת (פרק יז הערה כח) שהרי המרוח משחה על המכה או על הרטיה, אין לו ענין להחליק את המשחה אלא להביא משחה לכל מקום המכה או הרטיה, ואף שהוא 'פסיק רישא' מכל מקום כל שאין לו חשיבות אין בזה שם מלאכה, כמו שמצינו במשנ"ב (סימן שכא ס"ק פב), ובביאור הלכה (סוף סימן שכא ד"ה תע"ב), בשם הגהת סמ"ק לגבי 'ממרח באוכלין' שמותר למרוח חמאה וכדומה על הלחם, משום שאין לו ענין למרוח ולהחליק את פני האוכל, אלא להביאה לכל מקום, ואף שהוא פסיק רישא, ומבואר במגן אברהם (סימן שי"ד) שפסיק רישא בדרבנן אסור, כאן שבאלו הכי יש להקל מטעם שאפשר לאכול בלי זה אין להחמיר כלל.

[במריחת סבון רך על הכלי או כרית הקרצוף, שייך את ההיתר של הגהת סמ"ק, שאין לו ענין להחליק את הסבון כי אם להביאו לכל מקום שאליו הגיע לשם, אולם לא שייך את ההיתר של 'אין ממרח באוכלין', וכן לא שייך ההיתר 'שאפשר לאכול בלי זה', ויש כאן 'פסיק רישא דאורייתא' לשיטת המעשה רוקח הג"ל שממרח בסבון אסור מדאורייתא].

4. סבון נוזלי מחלוקת

לגבי סבון כלים הנוזלי המצוי כיום, נחלקו הפוסקים בדינו וכדלהלן. שהרי לפי המבואר במשנ"ב אסור לרחוץ בסבון מוצק משום נולד, ובסבון רך אסור משום ממרח, אולם בסבון נוזלי לכאורה לא שייך לאסור משום ממרח.

ראוי להחמיר: וכתב הג"ר משה פיינשטיין זצ"ל (שו"ת אגרות משה או"ח חלק א סימן קי"ג) שאסור להתרחץ עם סבון בשבת ויום טוב משום ממחק, ואפילו בסבון דליל כמים אף שרבים נהגו להתיר לא ברוח לו כל כך שהיתר, שהרי על ידי הרחיצה נוצר מהסבון הרבה קצף שמתפשט הרבה יותר מכפי שהיה בתחילה, ועדיין יש בזה קצת 'ממחק', ושונה משאר דברים לחים כמו מים ושמן שאין בהם כלל איסור 'ממחק'. לכן אין נוהגים בביתו היתר זה, וכן ראוי להחמיר.

וכן נוהגים תלמידי להחמיר לא להשתמש בסבון נוזלי בשבת. והעיד אחד התלמידים ששהה בשבת קודש בבית בנו הג"ר דוד פיינשטיין שליט"א, וראה ממלא לפני שבת קערה גדולה עם מים ומעט סבון, ולאחר הסעודה משרה את הכלים בתוך הקערה של מי הסבון, והוסיף לספר כי פעם השיבה היתה במחנה קיץ, והיה שם מחלה מדבקת, ומשרד הבריאות הורה לטשטף ידיים עם סבון, ושאלו את הג"ר משה פיינשטיין כיצד לנהוג בשבת, והורה לערב סבון עם מים, ובאופן כזה הותר לטשטף ידיים.

וכתב בספר שהיה השבת (מלאכת כזו אות סא עמוד צא) אחר שהביא את המתירים לערב סבון עם מים מערב שבת, "אך הנוהגים להחמיר בכל ענין (גם במי סבון) יחזיקו במנהגם".

דרבנן: מבואר בגמ' (שבת דף קמז), ונפסק בבית יוסף (סימן שיד), ובשו"ע (סימן שיד סעיף יא), ובמשנ"ב (ס"ק מה), שמדאורייתא עובר על 'ממרח' רק כשממרח וסותם פי החבית בשעוה שהוא דבר המתמרח, אבל בשמן אין מירוח מדאורייתא, ומדרבנן אסור מריחת שמן עב על פי החבית, גזירה שמא יבוא למרוח בשעוה. וגזרו רק בשמן עבה (סמ"ך) ששייך בו קצת מירוח שמא יבואו להתיר גם בשעוה, אבל בשאר דברים שאין בהם מירוח כלל, מותר לסתום בהם פי החבית.

2. מריחת דבר נוזלי

שמן קלוש: מבואר במשנה (שבת קיא.) ונפסק בשו"ע (סימן שכז סעיף א), שמותר לסוך שמן בשבת ואין בזה משום ממרח, והאיסור למרוח על גופו במקום הכאב יין וחומץ ושמן או שמן ורד, הוא משום שניכר שהוא לרפואה. וכפי שנתבאר לעיל לגבי מריחת שעוה בפי החבית, שגם אם מורח שמן עבה אין איסור ממרח מן הדין, כי אם גזירה שמא ימרח בשעוה. משמע שבשמן קלוש אפילו מדרבנן אין איסור. וכן לגבי מה שכתוב בתוספתא (שבת פרק ו הלכה ג) אספגלית שפירשה מן האגד מחזירה, פירש הבית יוסף (סימן שכח) שמדובר שיש על המטלית משחה רכה ביותר של שייך בה מירוח, ולכן לא נאסר להחזירו אפילו אם נפלה על הקרקע, הרי שאין איסור ממרח בדבר רך.

רוק: מאידך לגבי רוק מבואר בגמ' (שבת דף קכא:) לפי מה שביארו רש"י והר"ן (שם), ובארחות חיים לר"א מנולין (דיני שבת סימן קכג), וכן נפסק בטור ובשו"ע (סימן שטז סעיף יא), שאסור לשפשף בכוונה רוק על הרצפה משום 'ממרח', אבל מותר לדורסו לפי תומו שאינו מתכוין למרוח ולאשווי גומות, ומשום מאיסותא. הרי שיש איסור ממרח ברוק שהוא רך, כמפורש במג"ג (סימן שטז) אשל אברהם ס"ק (כד) שלמד מכאן שיש איסור ממרח ברוק אם רוצה להשווי מרוח שם על גבי מכה וכדומה.

וצריך להבין מדוע נאסר ברוק משום ממרח, הרי הוא רוק הוא רך ביותר ודומה לשמן קלוש שאין בו ממרח אפילו מדרבנן, ובארחות שבת (פרק יז הערה מ) צידד לתרץ שמדובר ברוק עם עפר, ואיסור ממרח הוא מחמת העפר, אך רוק בלעלם אין בו ממרח, (שי להעיר על תירוץ זה, שהרי המגן אברהם דן לגבי מריחת רוק על ספסל ולא מצוי עפר על הספסל), ובשלמי יהונתן (סימן שטז מפשיט וממחק סימן יח) מתרץ, שאיסור ממרח ברוק נאמר רק ברוק עבה היוצא מאדם חולה ריאות וכיוצא בזה.

3. טעם האיסור בסבון מוצק ורך

נולד וממרח: הרמ"א (סימן שכז סעיף י) אסור לרחוץ ידיים בסבון מוצק, כאשר על ידי הרחיצה הסבון גימול, משום נולד, ודימוהו המשנ"ב (ס"ק ל) למבואר בשו"ע (סימן שכ סעיף ט) שאסור לרסס שלג וברד משום 'נולד', והביא שהמגן אברהם הביא יש מתירים שחולקים על הרמ"א וסוברים שאין בזה 'נולד', כי הסבון אינו עומד להיות מוסק. והביא בשם התפארת ישראל (לכלכלת שבת כללי ל"ט מלאכות מלאכת לש) שבסבון שלנו שהוא רך אסור לפי כל הדעות, משום איסור 'ממחק' כמו בשעוה. וצוין לדברי המעשה רוקח (הלכות שבת פרק כב הלכה יג) שאסור מדאורייתא לרחוץ עם סבון בשבת משום 'ממרח' ו'ממחק' ואף 'פסיק רישא' דינחא ליה.

ולגבי סבון רך הנתון בשפופרת ורוחצים בו את הידים, לפי המשנ"ב שפסק את התפארת ישראל אסור, אולם הקצות השלחן (בדי השלחן ס"ק כ ד"ה וצבע השפתים) סותם להיות, ותמה על התפארת ישראל מה שייך ממרח בסבון רך הרי אינו רוצה למרוח את פני הסבון, ומשום נולד ומוליד אין לחוש, כמבואר בקצות

השו"ת השבועי מ'בית הוראה הילכתא'

שאלה: מעשה שהיה בעיר התורה והחסידות שבעיצומו של החג נשבר מפתח במנועול הדלת של מטבח מלא באוכל, והוציאו את שברי המפתח באמצעות צבת, בכדי לפתוח או הדלת על ידי מפתח אחר, האם עשו כהוגן, והאם יותר קל ביו"ט לצורך אוכל נפש?

תשובה: ההוראה למעשה, וכן הורו למעשה כמה מגדולי הפוסקים שליט"א, שאם יוצא בקלות על ידי צבת וכדומה, מותר לכתחילה גם בשבת וגם ביום טוב, אבל אם יכול להוציאו רק בחוזק, אין להתיר כי אם בשעת הדחק, כמבואר בשו"ע סימן שלו סעיף ט, וסימן שיד סעיף ב.

ואין לאסור משום בונה מתקן מנא ומוקצה, ומהטעם שיתבאר. לכאורה יש לאסור משום בונה, שהמנועול מקולקל, ובהוצאה מתקן את המנועול ואת הדלת, אכן זה אינו, כי הוא קלקול חיצוני, ודומה לדבק על פתח המנועול או הבקבוק שאינו מקלקל את עצם הכלי. לכאורה יש לאסור משום מוקצה, כמבואר בסימן שח סעיפים ו-ז, אכן זה אינו, שדינו כטלטול מן הצד שמוותר לצורך דבר המותר, כמבואר בשו"ע סימן שיא סעיף ח.

ומה שמבואר בשעה"צ סימן שב ס"ק לה, ויסודו בשו"ע סימן שח סעיף מו, שההיתר של טלטול בשינוי נאמר רק כשאינו רגילות לטלטל באופן כזה, והרי במנועול הדרך ביום חול להוציאו עם צבת, זה רק לגבי טלטול בשינוי, אבל לגבי טלטול מן הצד אין הבדל.

ועדיין יש מקום לפקפק, לפי מה שכתב בשולחן שלמה תחילת סימן שט, שאסור לטלטל ילד בידים שמחזיק מוקצה, ואינו בכלל ההיתר של טלטול מן הצד, כיון שרגילים בטלטול כזה ואינו שינוי. ומכל מקום נראה, שהוצאת המפתח אינו בגדר רגילות גמורה כמו טלטול על ידי ילד, ועוד שיש שחלקו על דברי השלחן שלמה, וביו"ט יש עוד סניף להיתר כמבואר ברמ"א סימן תקט סעיף ז שמותר לטלטל מוקצה לצורך אוכל נפש.

להערות לכותב התשובה ניתן לפנות ל'בית הוראה הילכתא' 8481535@gmail.com או במייל 02-5350535-2 או בלוח 1-2

הדחת כלים הערה (ט) בשם הג"ר חיים קנייבסקי שליט"א, שאין איסור מוליד, כאשר המים נשפכים מיד בתוך כדי ההדחה ולא נשארים כלל אפילו לזמן קצר. ומה שנשאר תוך כדי ההדחה, ויתכן להתיר משום כמו שהמשנ"ב התיר להשתמש לרחיצת ידי הכהנים בסבון המעורה במים מערב שבת, אפילו שנשאר ריח בידי הכהנים.

העירו: שהסברא של הולך לאיבוד מיד, לא שייך כאשר משרה כלים במים עם סבון שיש בו ריח טוב, כגון מליל שבת עד שבת בבוקר, שהמים אינם נשפכים תוך כדי ההדחה, ויתכן להתיר משום סברא אחרת שכל האיסור של מוליד ריח הוא רק כשיש חשיבות ומתכוין לריח כמו במי נטילת ידיים לכהנים, אבל בחומר ניקוי אין תוספת חשיבות בריח ולכן אין לאסור.

מקורות: הדברים בנושא זה מופיעים בהרחבה במקורות דלהלן, **ארחות שבת** (חלק א פרק שבעה עשר), **מנחת איש** (פרק כא הלכות ממחך וממרח עמוד תפג), **פסקי תשובות** (סימן שכו), **נועם שבת** (פרק ב), ועוד.

רק במעורב במים: לדעת הג"ר בנימין זילבר זצ"ל (אז נדברו חלק י סימן טז) אסור בשבת להשתמש ב'אמה' של שטיפת כלים אלא אם כן עירב סבון לפני שבת, אבל לא מועיל לערב בשבת משום 'מוקצה', ולדעת הג"ר ניסים קרליץ זצ"ל (חוט שני שבת חלק א עמוד קיז) לא ידוע מה השיעור והגבול של שמן עב, ולכן נהגו להחמיר מלהשתמש בשבת בסבון נוזלי שהוא קצת סמיך, אך מותר באופן שמעורב בסבון מים, (ומותר לערב גם בשבת) עד שהיה ממש זצ"ל, ובסוף דבריו מביא גם את דברי האגרות משה. ולדעת הגר"ש הלוי ואזנר זצ"ל (מבית לוי ח"ו עמ' מ"ג אות ז', ח"ט עמ' ל"ט אות ז') - 'אסור לשטוף כלים עם משחת כלים, אבל מותר מן הדין לשטוף עם חומר נוזלי' (ובפרט לצורך שמחה וכדו') ובלבד שישגיח הטיב שיחא דליל ולא סמיך כי דבר זה יכול להשתנות, ואם החומר הנוזלי סמיך יערכבנו במים שיחא דליל ואח"כ ישתמש בו".

מותר בסבון נוזלי: לדעת הג"ר יוסף שלום אלישיב זצ"ל (קובץ תשובות חלק א סימן לח) יש שני טעמים לאסור את השימוש בסבון בשבת, משום 'נולד' ומשום 'ממחך', ומביא את דברי הערוך השולחן (סימן שכו סעיף יא) שיכול להכין לפני שבת סבון מעורב במים ומותר לנקות בו את הידים בשבת, וכן את דברי הכף החיים בשם ה"בן איש חי' שמתיר לרחוץ בשבת במים המעורבים בסבון, וסיים הגר"ש אלישיב, שקשה לדרת לסוף דעתו של ר' משה פיינשטיין שאסר משום 'ממחך' אך כפי האמור כבר התירו את הדבר'.

כתב בספר **ארחות שבת** (פרק יז סעיף כז) אין להשתמש בשבת בסבון מוצק או משחת סבון, אבל מותר להשתמש בסבון נוזלי. והעידו שהראו **להגר"ש אלישיב זצ"ל** (שם הערה מ) סבון נוזלי סמיך, ואמר ואמר שמותר להשתמש בו ואין בו חשש ממרח וכן אין חשש מוליד בעשיית הקצף הנוצר בשעת השימוש בסבון.

כתב בספר **שמירת שבת כהלכתה** (פרק יד סעיף יח) אין לרחוץ בסבון קשה או בסבון רך, שיש איסור מוליד, ולעיתים יש בו גם משום ממחך וממרח. אבל מותר להשתמש בסבון נוזלי בשבת, ואין איסור ממרח או מוליד מבה שנהיה קצף מהשימוש בסבון.

והורה **אחד מגדולי הוראה שליט"א**, שהמנהג להקל בסבון נוזלי, מאידך לגבי סבון שמונח בכיורים לרחיצת ידיים שהוא עב יותר מסבון כלים, הורה שבסבון כזה יתכן לחוש לממרח.

לפי סברא זו יש לאסור רק כאשר יש אחוז גבוה של סמיכות כמו במשחת שיניים שיש צורה לחומר שיוצא מהשפופרת, אבל כשאין לו שום צורה אין לאסור שאין ממרח בחומר נוזלי, ומה שאסר האגרות משה כבר תמה עליו בקובץ תשובות.

5. מוליד ריח

ישנם סוגים של סבון, שיש בהם ריח, וכאשר שוטפים בהם ידיים או כלים, יוצא מהסבון ריח על ידי השימוש. בשורות הבאות נביא את דעות הפוסקים, האם יש לאסור את השימוש בסבון כזה, משום איסור מוליד ריח.

כתב **המשנ"ב** (סימן תקיא ס"ק כח) אין ליתן ביום טוב דבר המהיר לתוך המים, שבביל שיתפשט הריח, משום איסור נולד. **ובמשנ"ב** (סימן קכח ס"ק כג) הביא את דברי **המגן אברהם והט"ז** (סימן תקיא) שאסור לשפוך שמן של ריח במים משום איסור מוליד ריח, ונחלקו עליהם **האליה רבה והחכם צבי** (סימן צב) ודעתם להקל משום שלא שייך איסור הולדת ריח כאשר השמן עצמו מעורב במים. ולכאורה בסבון שמפיץ ריח, תלוי במחלוקת זו שלפי המגן אברהם אסור, ולפי האליה רבה מותר.

סברא נוספת להתיר, הובא בספר **מפי כהן** (הלכות יום טוב

עדכוני הלכה

עדכון חשוב לציבור על אפשרות רכישת 'מגבונים יבשים' בעקבות סדרת גיליונות 'עומק הפשט' מספר 240-242 בנושא 'פולמוס השימוש במגבונים לחים בשבת'

אלרגיה: מתברר, שניתן להשיג מגבונים יבשים לחלוטין, עשויים בד איכותי כמו מגבון לח, ללא נוזלים נוספים, ללא חומרים משמרים, ללא חומרים כימיים וכימיקלים מזיקים, וללא הלבנה. סיבת הייצור הוא, מפני שישנם תינוקות שרגישים לחומרים שמכניסים לתוך המגבונים הלחים, ומפתחים פריחה גירוד ופצעים בעור, ולדברי היצרן, ברגע שמוסיפים להם מים, מקבלים מגבונים לחים מעולים! אפשר גם להוסיף שמן וסבון תינוקות.

ניתן להזמין מגבונים יבשים מעולים Only Wipes (אונלי וויפס) דרך הטלפון בחברת 'טבע סטוק' 058-476-7453.

בס"ד

'בית ההודאה - הילכתא'

מענה טלפוני לשאלות הלכתיות

לבקשת הציבור

ניתן לקבל מענה גם באמצעות שליחת השאלה במייל: 5047867@gmail.com

בעמדות 'נדרים פלוס' ו'קהילות': בחיפוש 'הילכתא' בפקס: מספר 1532-6507823

02-535-0-535

מוטלף לשמור את המספר לעת הצורך

סיכום הגיליון:

דינים העולים

- א. ממרח: 'ממחק' נאסר משום אב מלאכה כגון בהסרת השיער מעור הבהמה, 'ממרח' נאסר משום תולדה דממחק, כגון בסותם פי החבית בשעווה. בשמן עב גזרו אטו שעווה, אבל בשמן קלוש אין איסור ממרח.
- ב. סבון מוצק: לדעת הרמ"א אסור להשתמש בשבת בסבון מוצק (כמו סבון גוף), משום מוליד והמגן אברהם מתיר, אבל ממרח אין.
- ג. סבון רך: משחת סבון, לתפארת ישראל אסור משום 'ממרח', והמעשה רוקח שזה אב מלאכה דאורייתא.
- ד. סבון נוזלי: מותר להשתמש בשבת בסבון נוזלי, שאין איסור ממרח בנזול, ויש אוסרים על פי המגן אברהם שאסר לדרוס על רוק משום ממרח.
- ה. סבון נוזלי: בסבון כלים נוזלי נחלקו הפוסקים, האגרות משה מחמיר, ובאז נדברו התיר רק כשהכהן מי סבון מערב שבת, ואילו בחוט שני התיר להכין מי סבון אפילו בשבת עצמו, בארחת שבת בשם הגרי"ש ובשמירת שבת כהלכתה התירו בסבון נוזלי.
- ו. מוליד ריח: אין חשש מוליד ריח בסבון שיש בו ריח, לא בריח שבכלים, ולא בידים של השוטף.

נושא הגיליון הבא:

'זמן הדלקת נרות חנוכה במוצאי שבת'

הגיליון נועד לעזור את לב הלומדים, נא לא לסמוך על הדברים הלכה למעשה בלי לעיין במקורות

אפשרות להנצחה לע"נ, לרפ"ש, וכדומה.

ניתן לשלוח רעיונות ותיקונים, הוספות והערות, להגדיל תורה ולהאדירה. אפשר לתרום עבור הוצאת הגליונות בעמדות הממוחשבות של 'נדרים פלוס' ו'קהילות' ברחבי הארץ, תחת המדור 'קופות נוספות' לפי החיפוש: 'עומק הפשט'.

הילכתא

לדעת לחיות כהלכה

גליון שבועי

שיעורים וימי עיון

מוקד למענה הלכתי

בירורי הלכה אקטואליים

קו הילכתא

חוברות הדרכה

מוקד הילכתא 02-535-0-535

מענה אנושי

קו הילכתא

02-5377-085

לקבלת הגליון במייל
5047867@gmail.com

פקס: 02-6507823

ניתן להאזין לשיעורים, הודעות, עדכונים, רישום להגרלות, ועוד...